

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prištine, 29 Kasım 2016
Nr. Ref.: RK1006/16

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI27/16

Başvurucu

Irena Đorđević

**Kosova Yüksek Mahkemesi-Kosova Mülkiyet Ajansı Temyiz Heyetinin
GSK-KPA-A 095/13 sayı ve 20 Temmuz 2015 tarihli kararı hakkında
anayasal denetim başvurusu**

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Arta Rama-Hajrizi, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Bekim Sejdiu, Üye
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, Üye
Gresa Caka-Nimani, Üye

Başvurucu:

1. Başvuru Sırbistan Cumhuriyeti Novi Sad mukimi Bayan Irena Đorđević (bundan böyle: başvuru) tarafından teslim edilmiş olup, başvuru annesi Slavica Đorđević temsil etmiştir.

İtiraz Edilen Karar

2. Başvurucu Kosova Yüksek Mahkemesi-Kosova Mülkiyet Ajansı Temyiz Heyetinin (bundan böyle: temyiz Heyeti) GSK-KPA-A 095/13 sayı ve 20 Temmuz 2015 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusunda bulunmuştur.
3. İtiraz konusu karar başvurucuya 7 Ekim 2015 tarihinde teslim edilmiştir.

Başvurunun Konusu

4. Başvurunun konusu itiraz edilen karar hakkında anayasal denetim talebidir. Bahse konu kararlar Kosova Cumhuriyeti Anayasasının (bundan böyle: Anayasa) 31. maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı], 32. maddesi [Kanun Yollarına Başvurma Hakkı], 46. madde [Mülkiyetin Korunması] ve 54. maddesi [Hakların Yargı Yoluyla Korunması] ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (bundan böyle: AİHS) 6. maddesi [Adil Yargılanma Hakkı] ve 1. Ek Protokolünün 1. maddesiyle [Mülkiyetin Korunması] güvence altına alınmış olan haklarının ihlal edildiği ileri sürülmüştür.

İlgili Hukuk

5. Başvuru Anayasa'nın 113.7 fıkrası, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Kanun (bundan böyle: Kanun) 47. maddesi ve Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan böyle: İçtüzük) 29. kuralına dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

6. Başvurucu 14 Mart 2016 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesine (bundan böyle: Mahkeme) başvurusunu teslim etmiştir.
7. Mahkeme Başkanı 14 Mart 2016 tarihinde Üye Almiro Rodrigues'i raportör yargıç olarak görevlendirmiş, Üyeler Ivan Čukalović (başkan), Arta Rama-Hajrizi ve Gresa Caka-Nimani'den oluşan Ön İnceleme Heyeti'ni belirlemiştir.
8. Mahkeme, başvurunun kaydedildiğini 13 Temmuz 2016 tarihinde başvurucuya ve Temyiz Heyeti'ne bildirmiştir. Mahkeme Temyiz Heyeti'nden itiraz konusu kararın teslim teslim fişinin bir kopyasını göndermesini talep etmiştir.
9. Başvurucu, kararın 7 Ekim 2015 tarihinde teslim alındığını gösteren teslim teslim fişini 20 Temmuz 2016 tarihinde teslim etmiştir.
10. Ön İnceleme Heyeti 17 Ekim 2016 tarihinde Raportör Yargıç'ın raporunu inceledikten sonra Mahkeme Heyetine başvurunun kabul edilmezliği yönünde teklif sunmuştur.

Olguların Özeti

11. Başvurucu 28 Mart 1994 yılında Prizren “Higjiena” Kamusal Konut Şirketiyle (bundan böyle: Higjiena) 31 Aralık 1994 tarihine kadar ticari mekan inşaatı için parsel kiralama sözleşmesi akdetmiştir.
12. Başvurucu 31 Ekim 2006 tarihinde Kosova Mülkiyet Ajansı Mülk Başvuruları Komisyonuna (bundan böyle: MAMBK) başvurarak yukarıda mezkur sözleşmenin konusu olan mülk üzerindeki mülkiyet hakkının korunmasını talep etmiştir.
13. MAMBK 5 Eylül 2012 tarihinde (KPCC/D/C168/2012 sayılı karar) dava konusu mülkün gayrimenkul kategorisine girdiğini değerlendirerek yetkisizlik nedeniyle başvuru talebini reddetmiştir.
14. Başvurucu, MAMBK'nin kararına karşı 25 Mart 2013 tarihinde Temyiz Heyeti'ne itiraz dilekçesi vermiştir.
15. Temyiz Heyeti 20 Temmuz 2015 tarihinde (GSK-KPA-A-095/13 sayılı karar) başvuru talebini temelden yoksun bularak reddetmiştir. Temyiz Heyeti karar gerekçesinde diğerlerine ilaveten şunları belirtmiştir:

“[...] Sözleşme geçici süreli olup 31 Aralık 1994 tarihinde sona ermiştir ve [...] sınırlı süreli olduğu için dilekçe sahibi 1994 yılından sonra mülk üzerindeki mülkiyet hakkını doğrulayamamıştır [...]”.

Başvurucunun İddiaları

16. Başvurucu adil ve tarafsız yargılanma hakkı, etkili başvurma hakkı, mülkiyetin korunması hakkı ve hakların yargı yoluyla korunması hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.
17. Başvurucu bu ihlalin yetkili organların doğru ve kanunlara uygu şekilde hareket etmedikleri için meydana geldiğini ileri sürmüştür.
18. Başvurucu Mahkeme'den “*belirtilen Anayasa ihlallerini doğrulamak [...] ve Temyiz Heyeti'nin GSK-KPA-A 095/13 sayılı kararını feshetmesini*” talep etmiştir.

Başvurunun Kabul Edilirliği

19. Mahkeme öncelikle başvurunun Anayasada belirtilmiş ve Kanun ile İçtüzükte ayrıntıları verilmiş olan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirip getirmediğini değerlendirmek durumundadır.
20. Mahkeme bununla ilgili olarak Anayasa'nın 113. madde e 7. bendine atıfta bulunur. Hüküm şöyledir:

7. Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.

21. Mahkeme ayrıca Kanun'un 48. maddesine de atıfta bulunmuştur. Madde şöyledir:

İstem müracaatında bulunan kişi, isteminde hangi hak ve özgürlüğünün ihlal edildiğini tahmin ettiğini ve müracaatta bulunan kişinin itirazda bulunmak istediği kamu otoritenin somut işleminin hangisi olduğu konusunda doğru bir açıklama yapmakla görevlidir.

22. Mahkeme, İçtüzük'ün 36. kuralı (1) (d) ve (2) (b) bentlerini de dikkate almıştır. Kural şöyledir:

(1) Mahkeme başvuruları yalnız şu hallerde görüşebilir:

[...]

d) Başvuru prima facie olarak açıkça temellendirildiği veya temelden yoksun olmadığı zaman.

(2) Mahkeme şu kanaatlere vardığında başvuruyu açıkça temelden yoksun olduğunu ilan eder:

[...]

b) Sunulan maddi unsurların herhangi bir şekilde Anayasa ihlali iddialarını gerekçelendirmediği zaman;

23. Mahkeme başvurucunun adil ve tarafsız yargılanma hakkı, etkili başvurma hakkı, mülkiyetin korunması hakkı ve hakların yargı yoluyla korunması hakkının ihlal edildiği iddiasını ileri sürdüğünü hatırlatır.
24. Mahkeme başvurucunun şikayetini destekleyecek usul veya maddi hususlara ilişkin herhangi bir delil sunmadığını tespit etmiştir. Başvurucu iddia edilen anayasal ihlalin neden ve nasıl meydana geldiğini ortaya koyacak herhangi bir açıklama yapmaksızın, mezkur haklarla ilgili olarak sadece Anayasa maddelerini zikrederek uygulanabilir olan uluslararası sözleşme ve metinleri belirtmiştir.
25. Netice itibariyle Mahkeme, Anayasa'ya göre belirlenmiş olan görevinin Temyiz heyeti kararlarıyla ilgili olarak dördüncü derece mahkemesi şeklinde hareket etmek olmadığını belirtmek ister.
26. Mahkeme başvurucunun dava sonucundan memnun olmadığını tespit etmiştir. Başvurucunun bu memnuniyetsizliği Anayasa hükümlerinin ihlaline ilişkin kanıtlanmış iddiayı ortaya koyabilmeyi sağlamaz (bkz. *Mezotur-Tiszazug Tarsulat v. Macaristan*, No. 5503/02, 26 Temmuz 2005 tarihli AIHM kararı).
27. Aslında Temyiz Heyeti, başvurucunun mülkiyet hakkını elde etmek üzere dayandığı sözleşme 1994 yılında sona erdiği ve sözleşme süresinin uzatıldığına ilişkin bir delil olmadığı için şikayetini temelden yoksun bularak reddetmiştir.

28. Dahası Mahkeme, Temyiz Heyeti'nin adli süreçte doğrulanmış olan olgusal duruma dayanarak sarih ve kesin gerekçe bildirdiğini değerlendirmiştir. Diğer yandan başvuru, haklarının dilekçesinin temelden yoksun olduğunu tespit eden KMA Temyiz Heyeti kararıyla neden ve nasıl ihlal edildiğini açıklamamıştır.
29. Mahkeme devamında başvuru Anayasa ile güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini gösterecek ve bu ihlallere ilişkin iddialarına mesnet oluşturacak *prima facie* türünden herhangi bir delil sunmadığı görüşündedir. (bkz. *Tafil Qorri ve Mehdi Syl*a tarafından yapılan KI19/14 ve KI21/14 sayılı başvurular: Kosova İstinaf Mahkemesinin CA.nr. 2129/2013 sayı ve 5 Aralık 2013 tarihli kararı ile Kosova İstinaf Mahkemesinin CA.nr. 1947/2013 sayı ve 5 Aralık 2013 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu).
30. Başvuru, derece mahkemelerindeki süreçlerin adaletsiz veya keyfi olduklarını veya Anayasa ile güvence altına alınmış olan hak ve özgürlüklerinin ihlal edildiğini gösterecek bir şey sunmamıştır.
31. Netice olarak Mahkeme, başvuru anayasal esaslara göre açıkça temelden yoksun olup İçtüzüğü'nün 36. kuralı (1) (d) ve 2 (b) bentleri uyarınca kabul edilmez olduğu ilan edilmesini gerektiğini tespit etmiştir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.7 fıkrası, Kanun'un 48. maddesi ve İçtüzüğü'nün 36. kuralı (1) (d) ve 2 (b) bentleri uyarınca Kosova Anayasa Mahkemesi'nin 17 Ekim 2016 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olduğunun İLANINA,
- II. Kararın taraflara TEBLİĞİNE,
- III. Kanununun 20.4 maddesi uyarınca bu kararın Resmi Gazetede YAYIMLANMASINA karar verilmiştir.
- IV. İşbu karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Almiro Rodrigues

Arta Rama-Hajrizi